

La història de l'arquitectura hidràulica de la província com a recurs turístic en un projecte de l'UJI

Contempla l'elaboració d'un catàleg digital online de la rica arquitectura hidràulica present en els municipis de la província

El projecte 'Arqueologia de l'arquitectura hidràulica en la província de Castelló. Patrimonialització, catalogació i disseny web com a instrument de gestió didàctica i turística' ha iniciat la primera fase d'execució amb el desenvolupament dels treballs d'estudi dels antics aqüeductes que s'han construït per a salvar els diferents desnivells, concretant els orígens i vinculant-los a les possibilitats com a recurs de desenvolupament local i turístic de la província.

Al llarg de les següents fases l'estudi finançat pel **programa UJI-Encultura 2021** del Vicerectorat de Cultura i Relacions Institucionals, completarà la catalogació de la complexa modalitat de construccions dedicades a la captació de l'aigua, la distribució i repartiment a través

de sèquies i mines de conducció subterrànies, d'altres obres auxiliars, i finalment, en el darrer any d'execució, s'estudiaran els usos de l'aigua a través d'instal·lacions generadores d'energia.

El responsable del projecte és l'arqueòleg **Josep Benedito**, professor del Departament d'Història, Geografia i Art de l'UJI, qui compta amb un equip format pel catedràtic d'Història Antiga, **Juan José Ferrer**; el professor de Geografia aplicada a la disciplina del turisme, **Juan Bautista Ferreres**, i l'arquitecta i coordinadora de la Càtedra **FACSA** d'Innovació en el Cicle Integral de l'Aigua de l'UJI, **Laura Menéndez**.

Partidor de la sèquia d'Almassora

A més a més, en l'estudi col·labora personal investigador doctor, institucions i altres entitats de reconegut prestigi a la Comunitat Valenciana i amb experiència en aquest camp, com són **Pablo Medina, Ferran Esquilache, Cristian Pardo**, la Càtedra FACSA d'Innovació en el Cicle Integral de l'Aigua, el Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques de la Diputació Provincial de Castelló, l'Escola Superior d'Enginyeria Geodèsica, Cartogràfica i Topogràfica de la Universitat Politècnica de València i el Museu Arqueològic de Borriana.

Aquest projecte contempla l'elaboració d'un catàleg digital online de la rica arquitectura hidràulica present en els municipis de la província de Castelló. L'inventari, que es realitzarà en diverses anualitats, ajudarà en l'actualització del catàleg patrimonial de béns municipals i posarà a la disposició de les administracions municipals i provincials un nou recurs divulgatiu dirigit al món educatiu.

El catàleg, a més a més, es conformarà com un instrument bàsic per al disseny de productes turístics culturals basats en les construccions hidràuliques dels nostres territoris. Arran de la realització de l'inventari dels recursos turístics, aquests es classificaran d'acord amb la metodologia desenvolupada al Laboratori d'Estudis, Ordenació i Planificació d'Espais Turístics Diego López Olivares de la Universitat Jaume I. Finalment, també es dissenyaran estratègies articulades en accions encaminades a la protecció i conservació del patrimoni hidràulic.

En les terres castellonenques, des de les planúries litorals fins a l'interior muntanyenc, s'ha anat configurant durant segles una rica arquitectura que es relaciona amb el transport i la gestió de les aigües, la qual ha despertat un gran interès en els últims anys mitjançant la realització de valuosos treballs destinats a la catalogació i protecció de l'esmentat patrimoni hidràulic. En aquest sentit, des de la **Càtedra FACSA-UJI** recentment s'ha iniciat un **projecte europeu Erasmus+ KA2** sobre la digitalització del patrimoni hidràulic com a eina d'innovació educativa.

Tot i això, avui en dia encara és bastant freqüent trobar estructures, tant abandonades com en ús, a les quals se'ls atribueix una cronologia incerta. En aquest sentit, és cert que des de la història medieval s'han realitzat grans avanços en l'arqueologia del paisatge, amb la finalitat de realitzar estudis sobre l'anomenada arqueologia hidràulica, més especialitzada en els espais de reg. No obstant això, es vol donar un pas endavant i avançar cap a un major coneixement de les tècniques constructives i l'ús dels materials aplicats a l'arquitectura hidràulica, no únicament en cronologies antigues i medievals, sinó també modernes.

Per a realitzar-lo té especial rellevància l'anàlisi de certes infraestructures que fins ara no han estat objecte d'estudi per si mateixes, com són els assuts o presses que deriven l'aigua, els aqüeductes, els sifons o les mines de conducció subterrànies, perquè aquestes obres no sols han estat reparades en innumerables ocasions, sinó que quan es realitza un seguiment documental a llarg termini, s'hi evidencien grans transformacions i millores tècniques, la qual cosa sens dubte suposa una gran oportunitat per a l'arqueologia.